

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA HANDLU ZAGRANICZNEGO I GOSPODARKI MORSKIEJ

z dnia 16 września 1974 r.

w sprawie pilotażu morskiego.

Na podstawie art. 46 § 1 oraz art. 216 § 1 i 2 Kodeksu morskiego (Dz. U. z 1961 r. Nr 58, poz. 318) zarządza się, co następuje:

§ 1. Pilotem morskim może być obywatel polski mający wymagane kwalifikacje i uprawnienia zawodowe oraz odpowiednie warunki zdrowotne określone odrębnymi przepisami.

§ 2. Do obowiązków pilota należy udzielanie kapitanowi pilotowanego statku porad i pomocy w prowadzeniu statku, a zwłaszcza informacji w zakresie warunków nawigacyjnych wód, na których pilot pełni służbę, i co do przepisów miejscowych.

§ 3. 1. Pilot powinien przerwać wykonywanie czynności pilotowych po stwierdzeniu, że wykonanie żądanej usługi stwarzałoby niebezpieczeństwo dla statku, portu lub zagrażałoby bezpieczeństwu żeglugi, w szczególności gdy:

- 1) zanurzenie statku nie pozwala na bezpieczną żeglugę ze względu na głębokość danego akwenu,
- 2) statek lub jego załoga nie odpowiadają warunkom bezpiecznej żeglugi.

2. O każdym wypadku przerwania wykonywania czynności pilotowych pilot jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić kapitana portu i postąpić stosownie do otrzymanych dyspozycji.

§ 4. Pilotaż morski dzieli się na:

- 1) pilotaż portowy — obejmujący pilotowanie statków w portach morskich i na ich redach, a w odniesieniu do portów, które nie mają wyznaczonych red — pilotowanie statków w portach morskich i na ich kotwiczniskach oraz między portem a jego kotwiczniskami,
- 2) pilotaż stoczniowy — obejmujący pilotowanie statków i innych obiektów pływających na akwenach stoczniowych uczęszczanych przez statki morskie oraz na przyległych akwenach portów morskich, określonych przez urząd morski,
- 3) pilotaż trasowy — obejmujący pilotowanie statków na morskich wodach terytorialnych i wewnętrznych poza granicami pilotażu portowego i stoczniowego,
- 4) pilotaż pełnomorski — obejmujący pilotowanie statków na pozostałych akwenach morskich.

§ 5. 1. Obowiązek korzystania z usług pilota w pilotażu portowym, stoczniowym i trasowym na określonych statkach wprowadza dyrektor urzędu morskiego.

2. Prowadzenie usług pilotowych w pilotażu pełnomorskim wymaga zezwolenia Ministra Handlu Zagranicznego i Gospodarki Morskiej.

§ 6. 1. Utrzymywanie służby pilotowej w portach: Gdańsk, Gdynia, Szczecin i Świnoujście na potrzeby pilotażu portowego i trasowego należy do zarządów portów.

2. Służbą pilotową zarządu portu kieruje bezpośrednio szef pilotów powołany w sposób określony regulaminem służby pilotowej.

3. Regulamin służby pilotowej zarządu portu ustala dyrektor zarządu portu w uzgodnieniu z urzędem morskim i Zarządem Głównym Związku Zawodowego Marynarzy i Portowców.

§ 7. 1. W portach innych niż wymienione w § 6 ust. 1 utrzymywanie służby pilotowej na potrzeby pilotażu portowego i trasowego należy do urzędów morskich.

2. Regulamin służby pilotowej urzędu morskigo ustala dyrektor urzędu morskigo w uzgodnieniu z Zarządem Głównym Związku Zawodowego Marynarzy i Portowców.

§ 8. 1. Utrzymywanie służby pilotowej na potrzeby pilotażu stoczniowego należy do stoczni.

2. Regulamin służby pilotowej stoczni ustala dyrektor stoczni w uzgodnieniu z urzędem morskim oraz z Zarządem Głównym Związku Zawodowego Metalowców.

§ 9. Nadzór nad wykonywaniem usług pilotowych w pilotażu portowym, stoczniowym i trasowym sprawuje kapitan portu.

§ 10. W pilotażu portowym, stoczniowym i trasowym ustala się następujące stopnie pilotów:

- 1) pilot,
- 2) starszy pilot.

§ 11. Osoby ubiegające się o stopnie pilotowe są obowiązane przedstawiać:

- 1) świadectwo stwierdzające umiejętność posługiwania się radarem,
- 2) świadectwo uprawniające do obsługi na statku radiotelefonu działającego na falach ultrakrótkich,
- 3) zaświadczenie o złożeniu egzaminu z języka angielskiego przed komisją egzaminacyjną języków obcych powołaną przez Ministerstwo Handlu Zagranicznego i Gospodarki Morskiej,

wydane w trybie określonym odrębnymi przepisami.

§ 12. 1. Stopień pilota może być przyznany osobie mającej:

- 1) dyplom kapitana żeglugi małej lub kapitana żeglugi małej rybołówstwa morskigo oraz 12-miesięczną praktykę pływania na statku na stanowisku I oficera,
- 2) 6 miesięczną praktykę w charakterze asystenta pilota odbytą pod nadzorem starszego pilota,
- 3) świadectwo złożenia egzaminu przewidzianego w § 15.

2. W wypadkach szczególnie uzasadnionych dyrektor urzędu morskigo może wyrazić zgodę na przyznanie stopnia pilota osobie mającej dyplom porucznika żeglugi wielkiej lub porucznika żeglugi wielkiej rybołówstwa morskigo — po spełnieniu warunków określonych w ust. 1 pkt 2 i 3.

§ 13. Stopień starszego pilota może być przyznany osobie mającej:

- 1) 36-miesięczną praktykę w pilotowaniu statków w stopniu pilota albo
- 2) dyplom kapitana żeglugi wielkiej lub kapitana żeglugi wielkiej rybołówstwa morskigo oraz 24-miesięczną praktykę pływania na statku na stanowisku kierownika statku w żegludze wielkiej,
- 3) 6-miesięczną praktykę w charakterze asystenta pilota odbytą pod nadzorem starszego pilota oraz
- 4) świadectwo złożenia egzaminu przewidzianego w § 15.

§ 14. Funkcję asystenta pilota może pełnić osoba, która spełnia wszystkie warunki wymagane do uzyskania stopnia starszego pilota lub pilota, z wyjątkiem złożenia egzaminu przewidzianego w § 15 i odbycia praktyki, o której mowa w § 12 ust. 1 pkt 2 i § 13 pkt 3.

§ 15. 1. Kandydaci do służby pilotowej, o których mowa w § 12 i 13 pkt 2, 3 i 4, są obowiązani po odbyciu praktyki w charakterze asystenta pilota złożyć egzamin przed komisją, w której skład wchodzi:

- 1) kapitan portu Gdańsk, Gdynia, Szczecin lub Szwinojście — jako przewodniczący,
- 2) starszy oficer portu — jako zastępca przewodniczącego,

oraz jako członkowie:

- 3) szef pilotów,
- 4) 2 starszych pilotów wyznaczonych przez kapitana portu w uzgodnieniu z dyrektorem zarządu portu,
- 5) przedstawiciel Koszalińskiego Urzędu Morskigo — jeżeli mają być egzaminowani kandydaci do służby pilotowej tego Urzędu,
- 6) przedstawiciel stoczni — jeżeli mają być egzaminowani kandydaci do służby pilotowej stoczni,
- 7) przedstawiciel Zarządu Głównego Związku Zawodowego Marynarzy i Portowców.

2. Komisję powołuje dyrektor właściwego urzędu morskigo na wniosek kapitana portu.

3. Egzamin odbywa się według programu wydanego przez Ministerstwo Handlu Zagranicznego i Gospodarki Morskigo.

4. Komisja może, jeżeli uzna to za celowe, poddać kandydata egzaminowi praktycznemu w zakresie wiadomości przewidzianych programem.

5. Złożenie egzaminu komisja stwierdza świadectwem, które podpisują przewodniczący i członkowie komisji.

§ 16. 1. Dyplomy potwierdzające przyznanie stopni pilotowych, o których mowa w § 10, wydaje dyrektor właściwego urzędu morskigo.

2. Pilot jest uprawniony do pilotowania statków o pojemności brutto do 8000 RT, z wyjątkiem statków pasażerskich i statków przewożących materiały niebezpieczne, zgodnie z uprawnieniami do pilotowania statków o określonej pojemności, zwanymi dalej „uprawnieniami tonażowymi”, określonymi w § 17.

3. Starszy pilot jest uprawniony do pilotowania wszelkich statków zgodnie z uprawnieniami tonażowymi określonymi w § 17.

§ 17. 1. Pilot może być uprawniony do pilotowania statków o pojemności brutto:

- 1) do 4000 RT — w pierwszym roku służby w stopniu pilota,
- 2) do 6000 RT — w drugim roku służby w stopniu pilota,
- 3) do 8000 RT — po drugim roku służby w stopniu pilota.

2. Starszy pilot może być uprawniony do pilotowania statków o pojemności brutto:

- 1) do 12000 RT — w pierwszym roku służby w stopniu starszego pilota,
- 2) do 16000 RT — w drugim roku służby w stopniu starszego pilota,
- 3) do 30000 RT — w trzecim roku służby w stopniu starszego pilota,
- 4) bez ograniczeń — po trzecim roku służby w stopniu starszego pilota.

3. Uprawnienia do pilotowania statków, o których mowa w ust. 1 i 2, na określonym akwencie przyznaje kapitan portu w porozumieniu z szefem pilotów.

4. Kapitan portu może w porozumieniu z szefem pilotów skrócić okres praktyki pilotowej wymaganej do uzyskania uprawnień tonażowych w danym stopniu pilotowym, nie więcej jednak niż o 50%.

5. Posiadanie uprawnień tonażowych do pilotowania statków w pilotażu portowym, stoczniowym i trasowym na określonym akwencie stwierdza zaświadczeniem kapitan portu.

6. Na wniosek szefa pilotów i za zgodą zainteresowanego pilota kapitan portu może jednorazowo uprawnnić pilota morskiego do pilotowania statku o pojemności większej o 50% od określonej w tym paragrafie.

§ 18. 1. Zmiana przez pilota akwenu służby pilotowej może nastąpić po odbyciu co najmniej 1-miesięcznej praktyki w warunkach nowej służby oraz wykazaniu znajomości warunków nawigacyjnych nowego akwenu i obowiązujących przepisów przed kapitanem portu i szefem pilotów.

2. Pilot przechodzący do służby na nowym akwencie zachowuje posiadany stopień po spełnieniu warunków określonych w ust. 1.

§ 19. 1. Do pełnienia służby pilotowej w pilotażu pełnomorskim są wymagane:

- 1) posiadanie stopnia kapitana żeglugi wielkiej lub kapitana żeglugi wielkiej rybolówstwa morskiego,
- 2) odbycie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku kierownika statku w żegludze wielkiej lub małej,
- 3) spełnienie warunków określonych w § 11,
- 4) ukończenie w ramach wyższej szkoły morskiej kursu specjalistycznego w zakresie prowadzenia dużych statków,
- 5) złożenie egzaminu.

2. Posiadanie uprawnień do wykonywania czynności pilotowych w pilotażu pełnomorskim na statkach o określonym tonażu stwierdza zaświadczeniem dyrektor urzędu morskiego.

§ 20. Egzamin przewidziany w § 19 ust. 1 pkt 5 przeprowadzają komisje egzaminacyjne dla oficerów, działające przy Urzędach Morskich w Gdyni i Szczecinie, według programu wydanego przez Ministerstwo Handlu Zagranicznego i Gospodarki Morskiej.

§ 21. 1. W razie stwierdzenia rażącego naruszenia przez pilota morskiego przepisów regulujących ruch i postój statków dyrektor urzędu morskiego na wniosek kapitana portu może:

- 1) udzielić posiadaczowi dyplomu pilotowego ostrzeżenia o grożącym mu ograniczeniu posiadanych uprawnień tonażowych,
- 2) ograniczyć na okres od 3 do 12 miesięcy uprawnienia tonażowe do pojemności określonej w § 17 ust. 1 pkt 1 lub ust. 2 pkt 1.

2. Decyzję wydaną na podstawie ust. 1 urząd morski przesyła pilotowi, a jej kopię pracodawcy pilota.

3. Przepis ust. 1 nie ma zastosowania, gdy naruszenie przez pilota przepisów miało związek z wypadkiem morskim podlegającym rozpatrzeniu przez izbę morską.

§ 22. 1. Kapitan portu może zezwolić jednorazowo lub na określony czas kapitanowi statku, obowiązanego do korzystania z usług pilota, na manewrowanie statkiem bez pilota — jeżeli nie zagraża to bezpieczeństwu żeglugi.

2. Zezwolenia, o których mowa w ust. 1, mogą być cofnięte przez kapitana portu przed upływem terminu ich ważności.

3. Warunki i tryb wydawania zezwoleń, o których mowa w ust. 1, określa dyrektor urzędu morskiego.

§ 23. 1. Pilot pełni służbę w przepisowym umundurowaniu.

2. Krój umundurowania oraz wzory dystynkcji i oznak służbowych regulują odrębne przepisy.

§ 24. 1. Piloci, którzy uzyskali stopnie pilotowe przed dniem wejścia w życie rozporządzenia, zachowują swe stopnie, z tym że dyplomy młodszych pilotów podlegają wymianie na dyplomy pilotów bez dodatkowych warunków

2. Piloci, którzy uzyskali stopnie pilotowe przed dniem wejścia w życie rozporządzenia i nie mają dokumentów wymaganych zgodnie z przepisami § 11, powinni być przez swych pracodawców skierowani na kursy przygotowujące do złożenia egzaminów, wymaganych do uzyskania tych dokumentów — nie później niż w ciągu 2 lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia.

3. Zaświadczenia o posiadaniu uprawnień do wykonywania czynności pilotowych w pilotażu pełnomorskim, wydane na podstawie poprzednio obowiązujących przepisów, podlegają wymianie na zaświadczenia przewidziane rozporządzeniem bez dodatkowych warunków.

§ 25. Wzory dyplomów, świadectw i zaświadczeń przewidzianych w rozporządzeniu ustala Minister Handlu Zagranicznego i Gospodarki Morskiej.

§ 26. Traci moc rozporządzenie Ministra Żeglugi z dnia 20 sierpnia 1969 r. w sprawie pilotażu morskiego (Dz. U. Nr 25, poz. 192).

§ 27. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie miesiąca od dnia ogłoszenia.

Minister Handlu Zagranicznego i Gospodarki Morskiej:
K. Olszewski